

รายการ : หนังสือปิดาทักกับ สนช.

ตอน : สารระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ....

โดย : นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์ วิทยากรชำนาญการ

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการกำหนดฐานความผิดอาญาที่ไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการลดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่ประสงค์ให้ผู้ถูกรกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำ ความผิดซ้ำ และหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความรุนแรง ในครอบครัวในปัจจุบัน นอกจากนี้ ไม่มีบทบัญญัติในการบูรณาการความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ในการแก้ปัญหาเกิดความซ้ำซ้อนกับการกระทำ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา สมควรยกเลิก ความผิดอาญาฐานกระทำ ความรุนแรง ในครอบครัว ปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคล ในครอบครัวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว และกำหนดมาตรการในการส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว เพื่อให้การป้องกันและ แก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบ พื้นฐานที่สำคัญของสังคม รวมทั้งคุ้มครองป้องกันบุคคลในครอบครัว จากการกระทำ ความรุนแรงหรือ ปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และกำหนดให้มีการบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกรกระทำ การดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวนแปดคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนสิบห้าคน และ อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีหน้าที่และอำนาจ กำหนดนโยบาย ติดตามประเมินผลการดำเนินงานยุทธศาสตร์และแผนหลัก เสนอความเห็นและข้อสังเกต ต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีหรือแก้ไขกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครอง

สวัสดิภาพ รวมทั้งเสนอความเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยในระดับชาติและนานาชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการสนับสนุน ประสานงาน ติดตาม และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมที่ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นต้น

๒) กำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในเขตพื้นที่จังหวัด และให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือผู้ซึ่งพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมอบหมายเป็นหัวหน้าศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว มีอำนาจและหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจ คำปรึกษาแนะนำ และไกล่เกลี่ยประนีประนอม เกี่ยวกับปัญหาครอบครัว เป็นต้น

๓) กำหนดให้องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวอาจจดทะเบียนเป็นศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ พิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนด้านการเงิน ด้านทรัพยากร ด้านวิชาการ ด้านพัฒนาบุคลากร หรือด้านอื่นใด

๔) กำหนดให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว หรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนา ครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว

๕) กำหนดให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน ดำเนินการให้สิทธิประโยชน์หรือสิทธิพิเศษแก่บุคคลในครอบครัว เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว

๖) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนหลักในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวแก่บุคลากรในสังกัด รวมถึงกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใดประสงค์จะดำเนินการดังกล่าวอาจขอรับการช่วยเหลือหรือการสนับสนุน ด้านทรัพยากร ด้านวิชาการ ด้านพัฒนาบุคลากร หรือการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนอื่นใด

๗) กำหนดการคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นการดำเนินการเพื่อให้บุคคลในครอบครัวได้รับความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ที่ดี และป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้ง การคุ้มครองบุคคลในครอบครัวไม่ให้ถูกกระทำความรุนแรง ไกล่เกลี่ยให้มีการประนีประนอม การเยียวยาหรือบรรเทาทุกข์ การบำบัดฟื้นฟู และการติดตามดูแลบุคคลในครอบครัวเมื่อเกิดการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

๘) กำหนดให้หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพชั่วคราวได้เท่าที่จำเป็น ในกรณีเร่งด่วนที่หากรอช้าไปจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือจิตใจของบุคคลในครอบครัว และไม่อาจขอต่อศาลได้ทันการณ์ แต่ทั้งนี้ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่ได้ออกคำสั่งดังกล่าว ให้หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวยื่นคำร้องพร้อมกับส่งคำสั่งนั้นให้ศาลพิจารณา แก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง เพิกถอนคำสั่ง หรือจะสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร

๙) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่และอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่เกิดเหตุ เมื่อพบเห็นหรือได้รับแจ้งว่ามีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว เพื่อหาและช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตรวจสอบประเมินสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รวบรวมข้อเท็จจริงและสาเหตุเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัว พร้อมทั้งสรุปประมวลผล เสนอหัวหน้าศูนย์หรือเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นต้น

๑๐) ห้ามบุคคลใดลงพิมพ์ โฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยภาพ เรื่องราว หรือ ข้อมูลใด ๆ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงหรือบุคคลในครอบครัว

ผลการพิจารณา

ในคราวการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณาและตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมา จำนวน ๑๗ คน เพื่อพิจารณา โดยกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน กำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๔๕ วัน

ในคราวการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๒ (เป็นพิเศษ) วันศุกร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภแล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการ พัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ....

ฉะนั้น จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากสมานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป